



In dit nummer

Door omstandigheden heeft het lang geduurd voordat deze nieuwsbrief kon verschijnen. Daarom dit extra dikke nummer, waarin we terugkijken op een bezoek in mei van dit jaar van een aantal goede vrienden uit Minami-Ashigara, die een trip naar Europa aangrepen om Tilburg aan te doen. Ook vindt u een kort verslag van een sportieve uitwisseling, halverwege maand, van jeugdige judoka's. Vervolgens een vooruitblik van het bezoek dat de welfare delegatie van Minami-Ashigara aan onze stad zal brengen in september. Tijdens dit bezoek vieren we ook het tienjarig bestaan van onze vereniging.

Voorzitter Jan Melis wijdt aan dit jubileum een korte beschouwing. Ook

roept hij ons op tot actieve deelname. Onder het kopje "Your favourite thing" wijden we aandacht aan het project van Frans Ellenbroek, directeur van het Noordbrabants Natuurmuseum, waartoe zowel in Tilburg als in Minami-Ashigara de nodige werkzaamheden plaats hebben.

Tenslotte vindt u in dit nummer een beschouwing naar aanleiding van de 6e augustus, de datum waarop in 1945 de eerste atoombom tot ontploffing werd gebracht boven Hiroshima, een feit dat de geschiedenis van Japan een nieuwe en dramatische wending gaf.

De redactie

Tien jaar werken aan internationaal begrip

Wanneer ik terugdenk aan mijn eerste bezoek in 1989, dat ik als lid van de gemeenteraad samen met o.a. oud-burgemeester Brox aan Minami-Ashigara bracht, dan zie ik beelden van gezellige samenkomsten, waarbij veel werd gespecht en op de vriendschap tussen Tilburg en Minami-Ashigara werd geklonken. Toen dronk ik voor de eerste keer van mijn leven sake, Japanse rijstwijn, uit van die hele kleine glaasjes. Dat schoot niet echt op, maar gelukkig werd er ook goed Japans bier geschonken.

Ons bezoek stond in het teken van het sluiten van een vriendschapsverdrag tussen onze beide steden en was daarom gevuld met nogal wat officiële plechtigheden o.a. bezoeken aan verschillende scholen. Die hebben toen de meeste indruk op mij gemaakt. We



Voorzitter Melis in actie op de Japanse trimbaan

Nieuwsbrief nr 6,
September 1999

- In dit nummer
- Tien jaar werken aan internationaal begrip
- Bezoek mei delegatie
- Bezoek Judokajeugd uit Minami-Ashigara van 16 tot en met 21 augustus 1999
- Welfare uitwisseling in september
- Tien jaar vriendschapsbanden tussen Tilburg en Minami-Ashigara
- Your Favourite Thing
- Hiroshima; dramatisch keerpunt in de geschiedenis van Japan

Redactie
Joop van Lier
Visserslaan 9
5062 CL Oisterwijk
tel. 013-5220511
fax 013-5210253
e-mail: j.v.lier@hccnet.nl

Secretariaat
Friezenlaan 31
5037 KL Tilburg
tel. 013-4677003
fax 013-4670637

文化 交流

werden bij aankomst steevast verwelkomd door honderden kinderen, opgesteld in lange rijen, die enthousiast met Japanse en Nederlandse vlaggetjes zwaaiden. Na afloop van het bezoek werden we, terwijl we naar de wachtende bus terugliepen, door diezelfde kinderen uitgezwaaid waarbij de brutaalsten onze bus nog een tijdlang narènden.

Ons bezoek vormde het begin van tien jaar regelmatige uitwisseling en samenwerking tussen Tilburg en Minami-Ashigara, waarop ik met veel voldoening terugkijk. De contacten kwamen soms moeizaam tot stand als gevolg van de culturele verschillen, in het bijzonder de taalbarrière. Het overwinnen van die verschillen is volgens mij één van de waardevolste elementen van de relatie tussen onze steden. Wanneer we op deze aardbol enigszins met elkaar in vrede willen samenle-

ven, dan zijn vriendschappelijke banden tussen de volkeren onontbeerlijk. Tolerantie is daarvoor een eerste vereiste, maar zonder begrip voor elkaar's situatie en achtergrond en de bereidheid om daar iets mee te doen, leidt tolerantie tot niets. Om het noodzakelijke wederzijdse begrip tussen Nederland en Japan te vergroten heb ik vanaf het begin graag meegewerkt aan de ontwikkeling van de vriendschapsband tussen Tilburg en Minami-Ashigara.

Per brief heeft onze secretaris u vorige maand op de hoogte gebracht van de komst van een welfaredelegatie uit Minami-Ashigara in september. Graag wil ik hierbij zijn oproep, om tijdens dit bezoek kennis te maken met de Japanse delegatie en tegelijkertijd ons tienjarig jubileum te vieren, van harte ondersteunen.

In deze nieuwsbrief kunt u ook iets lezen over de sportieve uitwisseling van Judojongeren. Was u erbij, dan weet u ongetwijfeld hoe leuk die ontmoeting was. Hebt u het evenement niet bijgewoond, dan weet u door het lezen van het verslag wat u hebt gemist. Hoe dan ook, elk jaar zijn er interessante en leuke activiteiten binnen het kader van onze vereniging. Hoe meer leden eraan meedoen hoe succesvoller ze zijn. Volgend jaar wordt de 400-jarige relatie tussen Nederland en Japan gevierd. Ook in dat verband zullen veel activiteiten plaats hebben, waaraan onze vereniging een belangrijke bijdrage zal leveren. Kortom, er is genoeg te doen, ook in de komende tien jaar. Doet u mee?

Jan Melis, voorzitter

Bezoek mei-delegatie

Op woensdag 12 mei, wachtten, aan het begin van de avond enkele tientallen leden en belangstellenden van de VTMA in de koffiekamer van het Stadhuis op de komst van een groep van achtendertig Japanse toeristen uit onze zusterstad Minami-Ashigara, die een korte rondreis door Europa maakten en daarbij natuurlijk ook Tilburg wilden aandoen. Terwijl een van de bestuursleden buiten de wacht hield op de plek waar de bus zou aankomen, gingen onze gasten aan de andere kant het Stadhuis binnen. De bus was namelijk bij de Heuvel gestrand zodat de gasten het laatste stuk van de reis te voet moesten afleggen. Eenmaal binnen ontstond er een gezellige ontmoeting tussen vele bekende en onbekende mensen. Sommige leden van onze vereniging, die al eens in Japan geweest waren, hadden al van hun vroegere gastgezinnen gehoord, dat ze aan de reis zouden deelnemen. Dat betekende dus een vrolijk maar ook emotioneel weerzien.

Loco-burgemeester en wethouder René van Diessen heette de gasten hartelijk welkom en memoreerde daarbij waarom het zo prettig is om regelmatig bezoekers uit onze zusterstad in Japan te mogen ontvangen. Hij noemde in dit verband ook de komst van de judoka jeugd in augustus en het officiële bezoek van de Welfare-delegatie in september. Marieke van der Meijs overhandigde namens het gemeentebestuur aan alle gasten een welkomst-

attention in de vorm van een mooie sleutelhanger. Vervolgens leidde zij het gezelschap rond door het Stadhuis waarbij zij hen de bestuursvleugel en de oude en de nieuwe raadzaal liet zien. Met name het van 'recycled' materiaal gemaakte meubilair in de wachtruimte van de publieke tribune trok de aandacht van de gasten en werd door hen op de foto gezet. Nadat iedereen nog een glaasje had gedronken in de koffiekamer gidste Ari

van Valen, onze secretaris, het gezelschap tijdens een korte wandeling door onder meer de Emmapassage en de Heuvelpoort naar Hotel Mercure, waar de nacht werd doorgebracht.

De volgende dag, Hemelvaartsdag, stond een korte rondrit door Tilburg op het programma. Yukiyo Kurotani, die kort tevoren voor het project "Your Favourite Thing" (zie elders in deze nieuwsbrief) uit Japan was overgekomen sloot zich aan bij het gezelschap en leerde en passant op deze gemakkelijke manier Tilburg beter kennen. Via de Bredaseweg, langs de watertoren van Berry Stok — die is zoals u weet niet alleen vice-voorzitter van onze vereniging maar ook directeur van de TWM — ging het naar de Reeshof om een goed beeld te krijgen van deze belangrijke uitbreiding van onze stad, in het bijzonder de nieuwbouw daar.

Aangezien elke bezoekende delegatie uit Minami-Ashigara op zijn minst de Fujifabriek wil bezoeken werd vervol-

友好 都市

gens daarheen koers gezet. Helaas was het vanwege de vrije dag niet mogelijk er een echt bezoek van te maken. De dienstdoende vrouwelijke bewakings-beambte brak het angstzweet uit bij het zien van een autobus vol Japanners. Die waren niet aangemeld! Gelukkig kon onze secretaris haar geruststellen. Ze opende daarop de slagboom om het gezelschap een korte rit over het terrein toe te staan. Daarbij konden de ware liefhebbers een paar foto's maken voor het thuisfront. Uiteraard zat er een Fuji-film in hun toestel.

nijen te proeven. Daarna reden we naar de kerk in de Goirkestraat om de vele kunstschaten en het prachtige houtsnijwerk daar te bewonderen. Voor sommige leden van het Japanse gezelschap was het bestijgen van de antieke preekstoel en het vanaf die plaats bekijken van de kerk beneden hen iets heel apart.

Helaas konden we daarna niet terecht in het Nederlands Textielmuseum, zodat we ons moesten beperken tot de buitenkant ervan en het uitreiken van wat folders. Op het programma stond

Antwerpen om hun Europese reis voort te zetten.

Een kleine bijzonderheid is het vermelden waard. Kort voor het bereiken van de golfbaan werd door Ari van Valen de Nieuwsbrief van maart 1999 in de bus uitgereikt. De tolk, een Japanse dame, die met een Nederlander getrouwd is en die op verzoek van de reisorganisatie het Nederlandstalige deel van de reis begeleidde, bekeek de foto op de voorpagina. "Wat doet die Johan Stekelenburg daar, zo midden op de foto?", vroeg ze. "Dat is



Met oude bekenden op de foto

Het was aanvankelijk de bedoeling om ook nog de Abdij van Koningshoeven te bezoeken, maar aangezien de weg naar 'Koningshoeven' aan de kant van Tilburg opengebroken was, moesten we omrijden via Oisterwijk en Moergestel. Spoedig werd duidelijk, dat we onvoldoende tijd voor de abdij zouden hebben. Gelukkig bleek het alternatief, een bezoek aan de Hasseltse Kapel, voor onze gasten ook aantrekkelijk. De daar aanwezige snoepkraampjes, een fenomeen van de meimaand, boden velen een gelegenheid deze typisch Nederlandse lekker-

verder nog een bezoek aan het Willem II stadion en, ter afsluiting, koffie drinken in het restaurant van Golfbaan Prise d'Eau. Ook nu speelde een tekort aan tijd ons parten. We zijn daarom alleen langs het stadion gereden om daarop een blik te werpen en daarna onmiddellijk doorgedaan naar de golfbaan, waar de koffie, of iets pittigers, wachtte. Dit onthaal werd aangeboden door de TWM, hetgeen door de gasten zeer werd gewaardeerd. Na afloop vertrok het gezelschap, duidelijk tevreden met de indruk die ze van Tilburg hadden gekregen, richting

onze burgemeester", zei Ari. "Ja dat weet ik ook wel, maar wat doet hij in Japan?" Ari legde haar uit, dat er elk jaar uitwisselingen plaats hebben tussen Minami-Ashigara en Tilburg. "Oh, maar nu begrijp ik waarom het gezelschap zo nodig een bezoek aan Tilburg moest brengen", was haar reactie. De relatie tussen onze beide steden was haar tot dan niet bekend. Ari ried haar aan om snel lid van de VTMA te worden, maar haar aanmelding is nog niet ontvangen.

文化 交流

1989 – 1999 Tilburg en Minami-Ashigara; Een korte terugblik

Op een prachtige zonovergoten zondagmorgen in juni 1989 had er een indrukwekkende plechtigheid plaats in Minami-Ashigara: De ondertekening van een vriendschapsverklaring door de oud-burgemeesters Brokx van Tilburg en Ando van Minami-Ashigara. De toen vrijwel nieuwe theaterzaal van Minami-Ashigara vormde het decor van deze plechtigheid. Het initiatief tot het ontwikkelen van vriendschappelijke betrekkingen tussen de twee steden werd genomen in 1985 door de toenmalige burgemeester van Tilburg, de heer H. Letschert naar aanleiding van de komst en verdere uitbreiding van de Fujifabriek.



De twee burgemeesters ondertekenen het vriendschapsverdrag op 4 juni 1989

De heer Tatsuuma, de Japanse directeur van deze fabriek, kaartte de zaak vervolgens aan in Minami-Ashigara, waar men positief maar ook met enige aarzeling reageerde als gevolg van een teleurstellende ervaring in het recente verleden. Een ernstige ziekte belette de heer Letschert om zijn initiatief zelf op te volgen, zodat het alles bij elkaar nog een paar jaar duurde voordat de idee van een vriendschapsband kon worden uitgewerkt. In de daarop volgende twee jaren werd over en weer nagegaan of de beoogde vriendschap haalbaar zou zijn en niet al na een paar jaar zou verzanden in goede voornemens. Pas nadat de overtuiging was gegroeid, dat er voldoende basis bestond voor een duurzame relatie werd besloten tot een officieel vriendschapsverdrag, dat op 10 juni 1989 werd bezegeld.

Sindsdien heeft de relatie tussen Tilburg en Minami-Ashigara zich ontwikkeld tot een stedenband waarbinnen regelmatig uitwisselingsactiviteiten plaatsvinden. Daaraan neemt soms een kleine delegatie deel maar soms ook een grote groep. Hoogtepunten (het is maar een greep) waren in die tien jaar diverse sportuitwisselingen van jeugdige voetballers en judoka's. Ook uitwisselingen op het gebied van de zorg voor het milieu (o.a. milieumaatregelen in de landbouw en de waterwinning), cultuur (o.m. een bezoek van Japanse danseressen die demonstraties en lessen verzorgden aan de Tilburgse Muziek- en Dansschool en de Dansacademie) en het onderwijs (o.m. de jaarlijkse uitwisseling van tekeningen gemaakt door de schooljeugd). De organisatie van een Japanse week met een groot podium bij het Stadhuis voor Japanse dans en muziekbeoefening. Een cursus Japans koken en nog veel meer. Uiteraard, vonden in Minami-Ashigara vergelijkbare evenementen plaats, zoals het jaarlijkse culturele festival met Nederlandse aanwezigheid in de



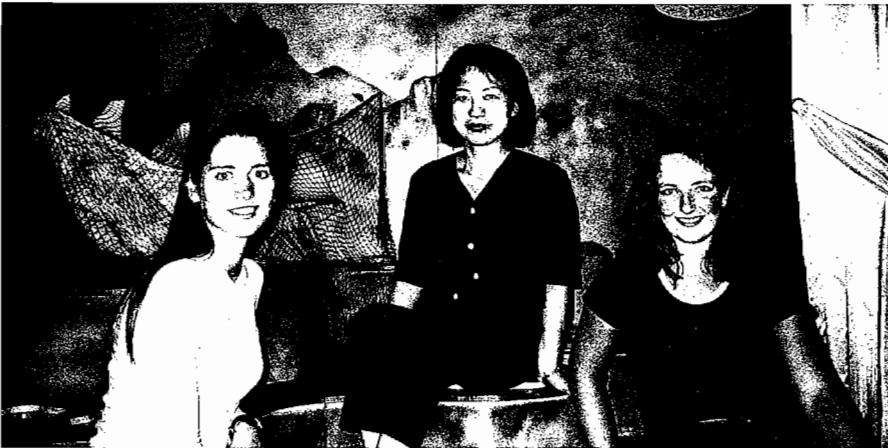
maand november en bezoeken aan culturele en onderwijsinstellingen als mede aan instituten die zich met milieuzorg bezig houden. Ook was er al die jaren veel aandacht voor de Nederlandse keuken waarbij tijdens kooklessen ook geëxperimenteerd werd met het op Japanse wijze opdienen van Nederlandse hapjes.

Het doel bij dit alles is steeds geweest om van elkaar te leren op basis van gelijkwaardigheid, ondanks de grote verschillen in plaatselijke omstandigheden en cultuur. Ook zijn er persoonlijke vriendschappen ontstaan die tot privé bezoeken over en weer hebben geleid. Moderne communicatiemiddelen als fax en e-mail maken het onder-

houden van die vriendschappen gemakkelijker dan vroeger het geval was, maar de werkelijke basis onder die vriendschappen wordt toch gevormd door belangstelling voor elkaars leefwereld.

Your Favourite Thing

Frans Ellenbroek van het Noordbrabants Natuurmuseum aan de Spoorlaan vroeg zich een paar jaar geleden af of de uitwisseling van personen, ideeën en ervaringen tussen Minami-Ashigara en Tilburg kon worden uitgebreid met de uitwisseling van voorwerpen, waaraan de eigenaar of eigenares een bijzondere waarde toekent. Zouden er bijvoorbeeld Tilburgers gevonden kunnen worden, die een bepaald voorwerp bezitten, dat hen erg dierbaar is en waarover ze interessant zouden kunnen vertellen? Zo ja, dan zou dat een verzameling voorwerpen opleveren elk met een 'eigen' verhaal. Voorwerpen die een aardig beeld zouden geven van de manier waarop de inwoners van Tilburg en van Minami-Ashigara tegen bepaalde zaken aankijken. Dus amusante en hopelijk instructieve informatie.



v.l.n.r.: Marja, Yukiyo en Janneke in het museum vlak voor het vertrek naar Japan.

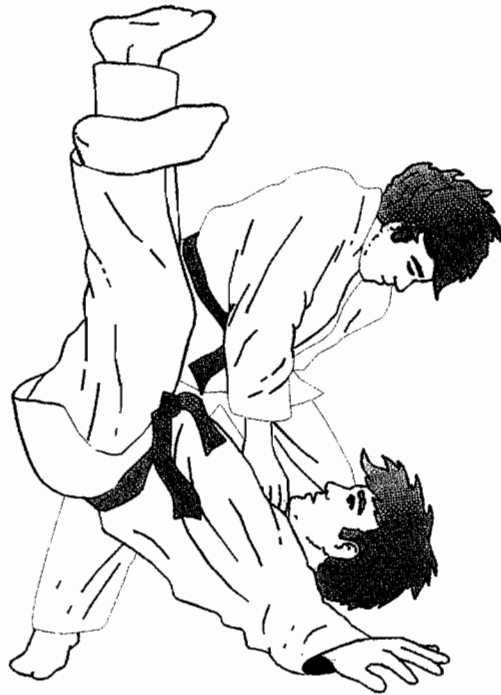
Gelukkig werden zowel in Tilburg als in Minami-Ashigara voldoende mensen met favoriete voorwerpen gevonden en op dit moment wordt er druk gewerkt aan het verzamelen van de bijpassende verhalen. In Tilburg is voor dit doel Yukiyo Kurotani aan het werk. Zij is een jonge Japanse, afkomstig uit Matsue, de hoofdstad van de Shimane prefectuur (provincie) in het westen van Japan dicht bij de Japanse zee. Matsue is een flinke provincieplaats met meer dan 140.000 inwoners. Het is een stad met goede culturele voorzieningen o.a. een mooi kasteel daterend uit 1611, dat in tegen-

stelling tot veel 'oude' gebouwen in Japan nog geheel authentiek is. Er is goed openbaar vervoer, maar je kunt je er ook gemakkelijk op Nederlandse wijze, namelijk met de fiets, verplaatsen. Yukiyo heeft na haar studie gewerkt bij het Shimane International Center op de afdeling International Exchange. Haar komst naar Nederland en verblijf hier voor dit 'Your Favorite Thing' project werd mogelijk gemaakt door Canon in het kader van het Canon 400 programme ter gelegenheid van de 400-jarige relatie tussen Nederland en Japan.

Yukiyo is met haar werk al een eind op streek. Tot de favoriete voorwerpen die ze heeft gevonden behoren een gouden ring waaraan een geschiedenis vastzit, een schilderij dat voor een vrouw een bijzondere betekenis heeft aangezien het door haar man is geschilderd, een 'zelfgemaakte' tafel, die al heel wat van de familiegeschiedenis heeft meegemaakt onder andere diverse verhuizingen. Het is maar een greep uit de twintig Tilburgse voorwerpen. Yukiyo noteert alle verhalen in het Engels. Vervolgens maakt ze een Japanse vertaling (de Nederlandse vertaling wordt gemaakt door Janneke van den Assem). Yukiyo verwacht met haar werk eind augustus klaar te zijn. Dat is ook nodig, want in november gaat ze weer naar Japan terug. Tot zover het project in Tilburg.

Op 2 augustus vertrok Janneke van den Assem (22) naar Minami-Ashigara voor een verblijf van een maand daar om de nodige voorwerpen met hun geschiedenis op te sporen en te beschrijven. Het is haar eerste reis naar Japan vandaar dat besloten werd om Marja Meijers(22) met Janneke te laten meegaan. Niet dat gevreesd hoeft te worden, dat zij in twee Japanse sloten tegelijk zou lopen, maar twee weten meer dan één, nietwaar? Janneke studeert aan de Tilburgse Academie voor de Journalistiek en zal nog dit jaar afstuderen. Marja studeert aan de KUB, Arbeids- en Organisatie psychologie en ook zij is de eindstreep dicht genaderd. Zij zijn met veel enthousiasme en nieuwsgierigheid naar het verre Japan vertrokken en daar inmiddels aan hun opdracht begonnen. In de volgende nieuwsbrief komen we zeker op hun belevenissen terug.

Bezoek Judoka jeugd van 16 tot 22 augustus



In samenwerking met Sportschool Legranse is het bezoek van een groep jeugdige judoka's uit Minami-Ashigara voorbereid. Wanneer u deze nieuwsbrief leest, is het bezoek al weer voorbij en zijn de voorbereidingen voor de ontvangst van een Welfare delegatie in september in volle gang. Aan beide bezoeken zullen we in de volgende nieuwsbrief uitvoerig aandacht geven. Voor dit moment volstaan we met een kort overzicht.

Tien judoka's in leeftijd variërend van 10 tot 14 jaar bezochten Tilburg begeleid door 5 trainers. Allen werden gehuisvest in gastgezinnen, waardoor op een heel natuurlijke manier persoonlijke banden konden ontstaan. Om het verwerken van alle indrukken te vergemakkelijken werden de kinderen per tweetal ondergebracht, zodat ze in moeilijke momenten, denk maar

aan de taalproblematiek, steun bij elkaar konden vinden. Bij de indeling werd uiteraard ook rekening gehouden met individuele wensen en de gezinssamenstelling. Het programma omvatte natuurlijk judo trainingen en wedstrijden, maar ook excursies en uitjes o.a. naar de Efteling, Amsterdam en de Zaanse Schans.

Welfare Uitwisseling in september

Op maandag 13 september arriveert in de loop van de middag op Schiphol een delegatie van vijftien mensen uit Minami-Ashigara voor een bezoek van een week aan Tilburg. Zij komen in het kader van het jaarlijkse uitwisselingsthema, voor dit en volgend jaar, "Welfare". Dat betekent dat de delegatie voor het merendeel bestaat uit mensen, die op het gebied van de maatschappelijke zorg actief zijn of van een vorm van maatschappelijke zorg afhankelijk zijn. Vandaar dat het programma zo is opgebouwd, dat de delegatieleden veel gelegenheid zullen hebben om kennis te nemen van de organisatie en de uitvoering van de maatschappelijk zorgtaken in onze stad. Zo zijn er bezoeken gepland aan 't Hooge Veer, Mariëngaarde en Piusoord, maar ook aan een van de plaatselijke ziekenhuizen en aan een verpleeghuis. Daarnaast is er aandacht voor de activiteiten van het Rode Kruis, de gehandicapten sport en het 'bewegen' voor ouderen.

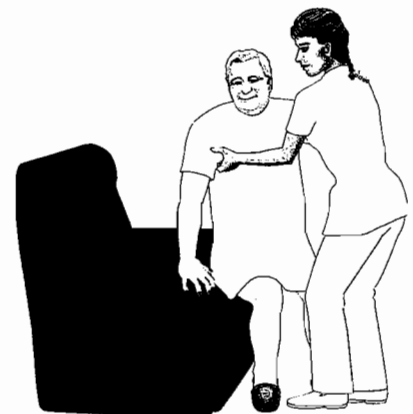
Als steeds is het doel van de uitwisselingsbezoeken van elkaar te leren. In Minami-Ashigara staat de maatschappelijke zorg op een hoog peil en we hebben dus te maken met gelijkwaardige partners. Desondanks is de kans groot, dat de gezamenlijke bezoeken aan de verschillende instellingen, toch tot interessante ontdekkingen leiden die voor toepassing in aanmerking komen. Het laten zien aan de Japanse gasten van wat wij hier allemaal presteren moet daarom gepaard gaan met goed luisteren naar hun

commentaar. Het "Waarom doen jullie dit op deze manier?" is vaak een prima aanleiding tot een leerzame discussie. Volgend jaar zal een Nederlandse delegatie naar Minami-Ashigara gaan om deze discussie verder voort te zetten.

Om het contact tussen de Japanse gasten te vergroten zullen de delegatieleden bij gastgezinnen worden ondergebracht. Leden van onze vereniging, die aan dit bezoek een bijdrage willen verlenen kunnen zich rechtstreeks

wenden tot de heer Jan Hoedemaker, tel. 013-4674339.

Het bezoek wordt op zaterdag 18 september afgesloten met een grandioze afscheidsparty en tevens jubileumviering waarvoor alle leden van VTM zijn uitgenodigd in het ontvangstcentrum van het pompstation van de Tilburgse Waterleiding aan de Gilzerbaan te Tilburg. Het feest begint om 15:30 uur en eindigt, in verband met de lange en vermoeiende terugvlucht naar Japan de andere dag, om 21:00 uur. Laat u zich deze avond niet ontgaan, maar kom en breng gerust een of meer introducés mee.



Hiroshima, dramatisch keerpunt in de geschiedenis van Japan

Het is na achten op de morgen van 6 augustus 1945. De zon is nog maar goed en wel vanachter de omringende bergen opgekomen en de stad Hiroshima ligt er in dit prille licht vredig bij. De meeste mensen zijn al op hun werk. Haastige moeders brengen hun kinderen naar school en maken zich op om daarna het huishouden te gaan doen. Het is oorlog, maar gelukkig is het hier aan de kust tot nu toe betrekkelijk rustig gebleven, zeker in vergelijking met grote steden als Tokyo, die door vijandelijke bommenwerpers al vaak zijn bestookt en waarvan grote delen in vlammen zijn opgegaan. Tokyo is echter ver weg en men prijst zich daarom gelukkig. Men kijkt niet eens ongerust op wanneer in de verte het gebrom van een rondcirkelend vliegtuig te horen is. Ook Akio niet. Hij is in een van de buitenwijken van de stad aan het werk. Het is zwaar werk en terwijl hij zich het zweet van zijn voorhoofd veegt kijkt hij op zijn horloge, kwart over acht. Dan is er een flits, feller en heftiger dan hij ooit in zijn leven heeft gezien. In een reflex beschermt hij zijn ogen met zijn arm. Hij verliest zijn evenwicht en tuimelt achterover in een greppel, waar hij versuft blijft liggen. Hoe lang hij daar ligt weet hij niet maar het lijkt wel een uur. Wanneer hij zich uiteindelijk opricht en zijn blik werpt in de richting van de stad, dan ziet hij hoe een gigantische, vreemd gevormde, zwarte rookwolk zich boven de stad verheft en langzaam omhoog stijgt, steeds hoger en hoger. Akio verstijft van schrik. Hij weet niet wat die wolk betekent, maar hij voelt dat zich daar in de verte iets verschrikkelijks aan het afspelen is, iets dat geen mens vóór hem ooit heeft gezien.

In de vele boeken en boekjes over Hiroshima vind je verhalen zoals deze. Ze proberen het onbeschrijflijke weer te geven, hoe één bomexplosie in een flits een heel stadsdeel en 10.000 mensenlevens vernietigt. In de onmiddellijk erop volgende jaren sterven er nog eens 40.000. Ook daarna is het nog niet voorbij. Zelfs dit jaar, dus na een lange lijdensweg van 54 jaar, overlijden er nog mensen aan de gevolgen van de atoombom. Twee dagen later wordt Nagasaki, meer naar het zuidwesten gelegen, eveneens getroffen door een atoombom. Dit keer een Plutoniumbom en twee keer zo sterk is als de betrekkelijk kleine Uraniumbom op Hiroshima. De gevolgen zijn even verschrikkelijk en onbeschrijfelijk. De twee atoombommen dwingen Japan op de knieën, forceren een einde aan de oorlog in de Pacific en daarmee aan de tweede wereldoorlog.

De bom was het begin van een dramatische wending in de geschiedenis van Japan. De capitulatie met de verkla-

ouverture tot een zuivering, waarbij de ergste oorlogsmisdadigers tot de strop en vele anderen tot langdurige gevangenisstraffen werden veroordeeld. Ook op politiek en sociaal terrein werden ingrijpende hervormingen doorgevoerd.

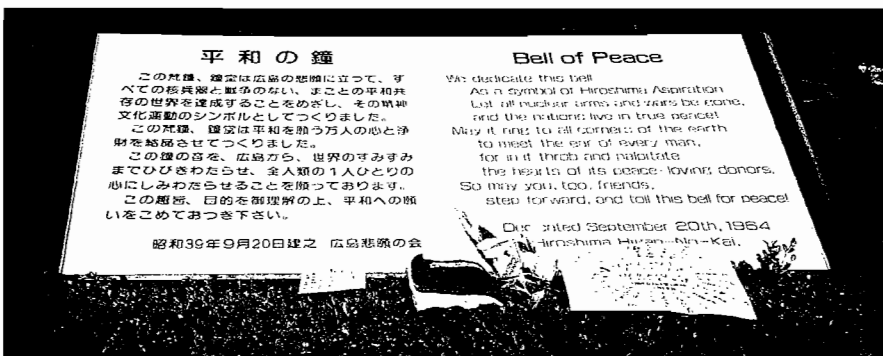
Tot op zekere hoogte zijn de Amerikanen dan ook in hun opzet geslaagd, maar de politieke ontwikke-



ring van de Japanse keizer betekende niet alleen het einde van de tweede wereldoorlog maar ook en vooral het einde van het Japanse militarisme, dat sinds het einde van de vorige eeuw in o.a. Korea en China afschuwelijk had huisgehouden en na de succesvolle aanval op de Amerikaanse basis Pearl Harbour op 7 december 1941 grote delen van Azië onder de voet liep. De bom betekende echter ook het begin van een vèrgaande amerikanisering van Japan. Na hun overwinning hadden de Amerikanen de ambitie om van Japan in korte keren een westerse democratie te maken. Een internationaal oorlogstribunaal vormde de

lingen in de regio gooiden zeer snel roet in het eten en van de goede voornemens bleef weinig meer over. De verhouding met de Sovjets, gedurende de oorlog al niet best, verslechterde snel. Het einde in 1949 van de burgeroorlog in China met de overwinning van de communisten gevolgd door de Koreaanse oorlog in 1950 overtuigde de Amerikanen ervan dat ze er beter aan deden Japan te gebruiken als een schild tegen de communistische dreiging. Veel van de hervormingen en zuiveringen werden teruggedraaid o.a. door het opnieuw aan de macht brengen van 'loyale', dat wil zeggen met een oorlogsverleden besmette, politie-

ke leiders. Dit terugdraaien van de hervormingen had grote invloed op het politieke en sociale leven en dus ook op het onderwijs, dat er direct de gevolgen van ondervond. Daardoor is het goedwillende deel van het Japanse volk, in het bijzonder de jeugd, de kans ontnomen om met het Japanse oorlogsverleden behoorlijk in het reine te komen. Tijdens een bezoek aan Japan in 1989 had ik gesprekken met verschillende Japanners, die in de zestiger en zeventiger jaren op school zaten. Zij hadden, zeiden ze, nooit anders geleerd dan dat de oorlog Japan was opgedrongen door de geallieerden. Pas veel later kwamen zij erachter, dat de werkelijkheid anders was. Het feit dat de waarheid zo lang voor hen verborgen was gehouden had hen diep gekwetst en was moeilijk te accepteren.



De tekst van de plaquette onder de Vredesklok, die elke ochtend om precies 8 uur 15 wordt geluid, bevat een oproep tot het vernietigen van alle kernwapens. De tekst eindigt met: "Stap naar voren vriend en luid deze bel voor de vrede".

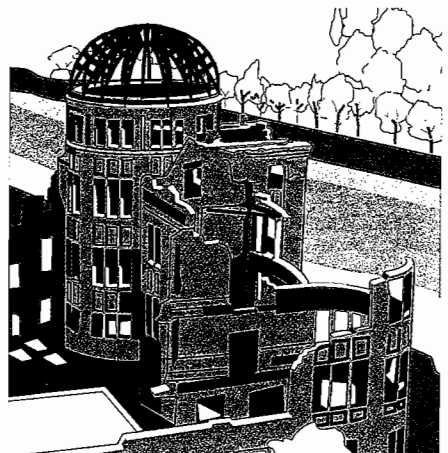
Formeel was het afwerpen van de atoombom een actie van de geallieerden om een einde te maken aan de oorlog, maar in werkelijkheid was het vooral een Amerikaanse actie waar, behalve de Engelsen, de andere bondgenoten nauwelijks bij betrokken waren. De Russen werden pas op het laatste moment en daarbij ook nog op een onduidelijke wijze op de hoogte gebracht. Er is bij mijn weten nooit een diepgaand onderzoek in de VS geweest naar de achtergronden van de bommen op Hiroshima en Nagasaki. Daardoor zal het moeilijk zijn en blijven om precies te achterhalen wat de motieven zijn geweest om deze bommen af te werpen. Waren ze echt nodig om Japan tot de overgave te dwingen? Zeker is, dat de Japanners langs verschillende wegen de Russen hebben benaderd in een poging via hen de geallieerden duidelijk te maken, dat zij over een wapenstilstand wilden onder-

handelen. Hoogstwaarschijnlijk waren de Russen niet bereid daaraan mee te werken, want er kwam geen reactie. In de "Verklaring van Potsdam" gaven de geallieerden de Japanners een laatste kans om zich onvoorwaardelijk over te geven, maar de Japanse reactie op die uitgestoken hand was onbeholpen, want voor meerdere uitleg vatbaar, waardoor het voor diegenen in de Amerikaanse regering, die bereid waren een politieke oplossing na te streven, onmogelijk werd om positief op de Japanse toenaderingspoging te reageren. Zo kwam het, dat de Amerikaanse legerleiding, die erop gebrand was om de atoombom 'in het echt' uit te proberen en bovendien vanwege Pearl Harbour met de Japanners nog een appeltje te schillen had, vrij gemakkelijk het pleit won en president Truman kon overtuigen van zijn 'gelijk'.

bussen en trams terwijl brede trottoirs uitnodigen er te wandelen. Door de omringende bergen wordt Hiroshima beschermd tegen de koude winden uit het noordwesten.

Het gebied, waarboven de atoombom tot ontploffing werd gebracht, is ingericht als herdenkingspark. Een eeuwige vlam, die pas wordt gedoofd als alle atoomwapens 'de wereld uit' zijn, maant de bezoeker tot nadenken. Ook in het herinneringsmuseum, waar de militaristische geschiedenis van Japan duidelijk en objectief wordt uiteengezet en de vernietiging van de stad in al zijn details zichtbaar wordt gemaakt, worden veel vragen opgeworpen, vragen die zich maar moeilijk laten beantwoorden.

Wanneer je door het zonovergoten vredespark slentert, het museum bezoekt of kijkt naar de kale en onttafelde Dome, waarboven de bom ontplofte, dan ben je er getuige van hoe



hier dagelijks honderden Japanners, vooral kinderen, naartoe komen om te horen en te zien wat de atoombom is en wat hij heeft aangericht. Maar, ze worden er ook op een niet mis te verstane wijze geconfronteerd met het militaristische en oorlogsverleden van hun land.

Joop van Lier

Op het einde van deze eeuw is Hiroshima een moderne en vriendelijke stad waar het goed toeven is. Het leven voltrekt zich hier zoals in heel Japan, dynamisch en hectisch. Maar in tegenstelling tot bijvoorbeeld Tokyo of Nagoya lijken de mensen hier meer tijd te nemen voor elkaar en voor de goede dingen van het leven. Over de brede boulevards, omzoomd door torenhoge naoorlogse gebouwen, beweegt een constante stroom van goed onderhouden auto's. Er is veel en frequent rijdend openbaar vervoer van

Nuttige telefoonnummers

Werkgroep	Contactpersoon	Telefoon
Cultuur	De heer Leo Pot	013-5490390
Economie	De heer Huub Hermans	013-4633248
Milieu	De heer Berry Stok	013-5840400
Onderwijs / Welfare	De heer Jan Hoedemaker	013-4674339
Sport	De heer Jack de Wilde	013-5437283